

сполучення, вулична мережа), житлова (житлові будинки, гуртожитки), культурно-рекреаційна (набережна, парки, зони відпочинку) та військова функції (військова частина), зробивши територію поліфункціональною.

Література

1. Безпалий В. Архітектура київської набережної / В. Безпалий. // Соціалістичний Київ. – 1936. – №2. – С. 20-22.
2. Безпалий В. Правий берег Дніпра. Де і як будувати центральний парк культури і відпочинку / В. Безпалий. // Соціалістичний Київ. – 1935. – С. 6.
3. Березин А. Работы по сооружению Киевской гавани были отмечены обелиском / Березин А. // Киевские ведомости. - 1994. -24 сентября. - С.11.
4. Бужанський А. Гордістю стануть схили Дніпра. / А. Бужанський, А. Сенченко, І. Кіричко // Соціалістичний Київ. – 1936. – № 11-12. С.20.
5. Гольштейн Н. Нова Петрівка. Проект планування Петрівсько-Куренівського району / Н. Гольштейн. // Соціалістичний Київ. – 1936. – №1. – С. 35–36, 39.
6. Ієвлева В. П. Пам'ятки індустріального розвитку Києва кінця ХІХ – першої третини ХХ століття / В. П. Ієвлева. – Київ, 2008.
7. Кальницький М. Б. Забудова Києва доби класичного капіталізму / М. Б. Кальницький, Н. М. Кондель-Пермінова, Т. В. Скібіцька. – Київ: Варто, 2012. – 560с.
8. Кальницький М. Б. Подол место историческое / М. Б. Кальницький. // А.С.С. – 2002. – С. 10.
9. Максимович Н. Днепр у г. Киева. Краткий гидрографический и исторический очерк / Н. Максимович. – К.,1898.
10. Работы по сооружению Киевской гавани. // Киевлянин. – 1897. – № 160. – С. 3.
11. Ромінський Є. Дніпро в бетон або граніт / Є. Ромінський, С. Копман // Соціалістичний Київ. – 1934. – № 7-8. – С. 8-10

Аннотация

В статье, на основе архивных материалов и публикаций установлено этапы возникновения, формирования и развития припортовой территории.

Ключевые слова: Киев, гавань, прибрежные зоны, припортовые территории, промышленные территории.

Summary

This article gives the stages of the dockside formation and its development that were set on the basis of archival materials and publications.

Keywords: Kyiv, harbor, coastal areas, dockside, industrial areas.

УДК 711.48

О. В. Покладок,

Національний університет «Львівська політехніка»

ОСОБЛИВОСТІ АРХІТЕКТУРНО-ЛАНДШАФТНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ САДОВО-ГОРОДНІХ ДІЛЯНОК. СТАН ТА ПРОПОЗИЦІЇ ЗМІН (НА ПРИКЛАДІ м. ЛЬВОВА)

Анотація: у статті проаналізовано архітектурно-ландшафтну організацію садово-городніх ділянок. На основі комплексного аналізу сучасного стану внесено пропозиції по їх вдосконаленню.

Ключові слова: дачний будинок, садово-городня ділянка, архітектурно-ландшафтна організація.

Постанова проблеми пов'язана з великим значенням короткочасного відпочинку для фізичного та психологічного здоров'я населення. Такий вид рекреації сприяє відновленню сил та всебічному гармонійному розвитку людини, не пов'язаному, в основному, з відпусткою, що проводиться за межами постійного місця проживання. В наш час особливого значення він набуває для населення великих міст, яким є і місто Львів.

Початок ХХІ ст. характеризується розвитком капітальної забудови, поступовим покращенням інфраструктури території, а це приводить до заміни рекреаційно-відпочинкових утворень на місце постійного проживання. Зменшився відпочинково-туристичний рух, однак розвивається технічна і соціальна інфраструктури. Функція відпочинку витісняється житловою, а відпочинкові території [1, 2] урбанізуються.

Простори, розташовані недалеко великих міст, наприклад, в оточенні м. Львова, і які володіють високими природничими ознаками, були завжди з бажанням відвідувані для відпочинку. Останнім часом вони активно вибираються як нове місце проживання, зокрема мешканцями міст, котрі втомлені працею, шумом і темпом життя, шукають тиші, спокою, близькості з природою. Як результат — в оточенні Львова, на територіях, де досі домінувала в основному туристично-відпочинкова функція, на перший план виходить нова — житлова. Існуюча рекреаційна забудова і дачні будинки змінюють свій характер — перебудовуються [3].

Теоретичні основи територіальної організації рекреаційних територій, місць відпочинку і проживання, проблеми садово-городніх територій та об'єктів, проблеми містобудування вивчалися в роботах: Т. Панченко, І. Родічкіна, М. Дьоміна, М. Габреля, В. Шулика, В. Яценка, Р. Стоцька,

Ю. Веденіна, І. Зоріна, В. Преображенського, Н. Недашківської, Т. Скутара, Г. Фільварова та інших.

Мета статті – аналіз садово-городніх ділянок та обґрунтування підходів до вдосконалення їх архітектурно-ландшафтної організації.

Для досягнення поставленої мети слід вирішити такі завдання:

1. здійснити характеристику та аналіз функціонально-планувальної структури вибраних садово-городніх та дачних ділянок;
2. проаналізувати взаємодію садово-городніх та дачних будинків з ландшафтом;
3. обґрунтувати пропозиції по вдосконаленню архітектурно-планувальних рішень садово-городніх та дачних ділянок.

Об'єктом дослідження є: дачні та садово-городні ділянки, що знаходяться у приміській зоні Львова. Було обстежено 20 садово-городніх та дачних ділянок. Розглядалися ділянки садово-дачного товариства «Електрон» і кооперативно-садівничого товариства «Черешня». В даній статті детальним аналізом охоплено 5 ділянок. При їх виборі брались до уваги: розташування ділянки в приміській зоні, величина ділянок і характер забудови.

Предметом дослідження є: процеси, що відбуваються в багатьох площинах: економічній, просторово-ландшафтній, культурологічній та соціально-демографічній, і які приводять до виділення специфічного урбо-рекреаційного простору та обумовлення особливостей архітектурно-планувальної організації дачних та садово-городніх територій приміської зони м. Львова.

Виклад основного матеріалу.

1. Характеристика та аналіз функціонально-планувальної структури вибраних садово-городніх та дачних ділянок

Аналізуючи містобудівельну ситуацію в околицях Львова, слід зазначити, що території багатьох садових товариств внаслідок розширення та розбудови приміських поселень опинилися на межі, а деякі і в межах сіл та селищ міського типу [4]. Для аналізу обрано ділянки садово-дачного товариства «Електрон» та кооперативно-садівничого товариства «Черешня».

Садово-дачне товариство займає ділянку землі на території Чишківської сільської ради Львівської обл. загальною площею 17,655га.

Ділянка садово-дачного товариства «Електрон», що аналізується в даній статті знаходиться на південному сході від центру міста Львова. Вона обмежена:

- з півночі – лісовою зоною Винниківського лісництва;
- з сходу – червоною лінією вул. Алмазова;

- з півдня - червоною лінією вул. Івана Франка та Озерної;
- з заходу – спортивною базою відпочинку «Електрон»;

Кооперативно-садівниче товариство «Черешня» займає ділянку землі на території Чишківської сільської ради Львівської обл. загальною площею 4,0 га.

Ділянка кооперативно-садівничого товариства, що аналізується в даній статті знаходиться на південному сході від центру міста Львова. Вона обмежена:

- з півночі – лісовою зоною Винниківського лісництва;
- з сходу – лісовою зоною;
- з півдня – аграрно-торговим підприємством «Винниківське»;
- з заходу – ділянками колективних садів.

Суттєвою проблемою генпланів садово-дачних товариств – це досить вузькі внутрішні дороги, ширина яких обмежена лінією огорожі існуючих ділянок.

Території дачних та садово-городніх ділянок призначаються для організації позаміського відпочинку громадян, ведення садівницького та городницького господарства з можливістю розташування садових або дачних будинків.

Територія дачної чи садово-городньої рекреаційної зони розділяється на зони індивідуального (садові чи дачні ділянки) та загального користування (вулично-дорожня мережа та громадські будівлі).

У межах однієї рекреаційної зони можуть передбачатися і змішані типи використання земельних ділянок для відпочинку, ведення садівництва та городництва, з будівництвом як дачних, так і садових будинків.

Більшість дачних масивів, це щільно забудовані території без будь-яких натяків на правила та норми архітектури.

Планувальна організація території дачної забудови є лінійною. Присадибні ділянки розташовуються однорядово, дворядово. Індивідуальні будинки для відпочинку, їх ще називають садовими чи дачними, є садибним тимчасовим житлом, яке розташовується в приміській рекреаційній зоні.

Особливість садово-городніх ділянок в їх невеликих площах – максимум 6–7 соток, а часто і 4–5 соток [5]. Такі площі ділянок не дають можливості вести рентабельно городівництво та садівництво. Тому такі ділянки з окремими фруктовими і декоративними деревами, а також квітниками, мощеними доріжками і малими архітектурними формами (лавочки, альтанки, світильники) можуть виконувати рекреаційну функцію.

2. Аналіз взаємодії садово-городніх та дачних будинків з ландшафтом

Садово-городні та дачні ділянки, вибрані для детального аналізу (рис. 1) розташовані у садово-дачному товаристві «Електрон» і кооперативно-садівничому товаристві «Черешня».

Основні функціональні зони у плануванні території [6] садово-городніх ділянок:

- *житлова* (садово-дачний будинок);
- *вхідна* (парадна);
- *загально-сімейна* (майданчики для відпочинку сім'ї, дітей);
- *город*;
- *сад*;
- *спортивна* (спортивні майданчики);
- *технічно-комунальна* (системами енергозабезпечення, зберігання, переробки відходів, автономного інженерного забезпечення).

Основним у планувальній структурі ділянки є індивідуальний будинок.

Дачні будинки зазвичай проєктують [7] окремо стоячими (одноквартирними) на ділянках. На невеличких ділянках використовують якомога компактніший будинок, щоб більше землі залишити незабудованою; в той же час на великих ділянках використовується більш вільна трактовка просторового вирішення будинку. Крім того, на розміри будинку впливають: частота та час використання (відпочинок в вихідні дні чи на протязі літа), кількість людей, що користуються його приміщеннями, а також смаки та уподобання власників. Найменшим за розмірами є, звичайно, однокімнатний садовий будинок з кухнею або верандою.

Житловий будинок розміщується головним фасадом до вулиці з відступом від червоної лінії на 3-6 м. У випадку вузького фронту садиби вздовж вулиці рекомендується зміщувати будинок у бік однієї з сторін присадибної ділянки на відстань не менше 1 м до сусіднього будинку (рис.1.г.).

Ділянки, які розглядаються, правильної геометричної форми, в основному з рівнинним рельєфом, з перепадом висоти 0,5-1 м. Всі ділянки заліснені на 50-60%. Достатня залісненість ділянки дозволить її в майбутньому використовувати для рекреаційних потреб території.

В залежності від величини і форми ділянки під'їзд до неї здійснюється зазвичай із північної сторони (рис. 1.а,б,в,г), а можливий також з південної сторони (рис. 1.д).

На ділянках, взятих для детального аналізу господарські будівлі та гараж відсутні (рис. 1.а,б,г), а на ділянці (рис. 1.д) планується об'єднання гаражів двох сусідніх ділянок. Також можна спостерігати, що на ділянках не має чітко розпланованої архітектурно-ландшафтної організації благоустрою території.

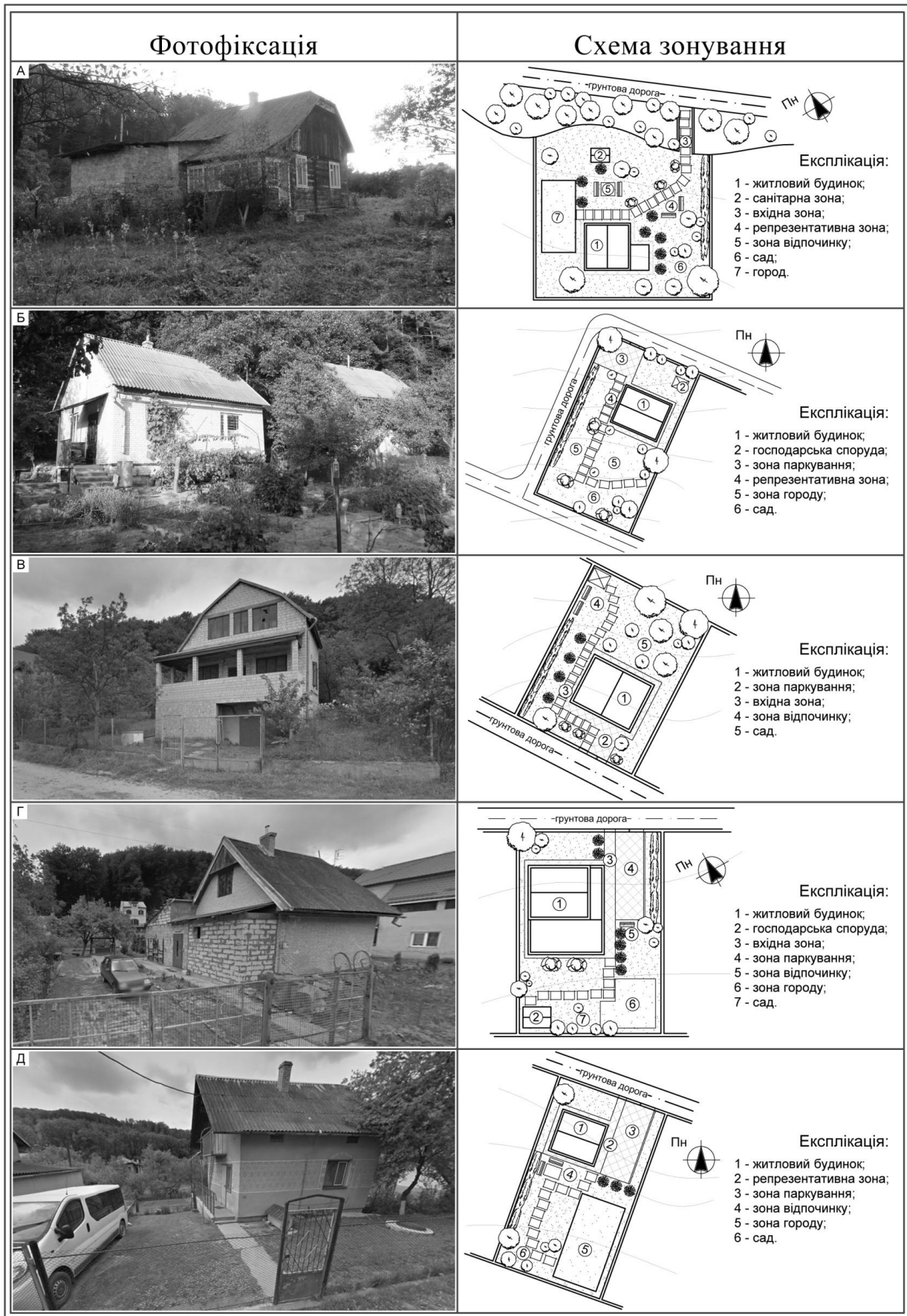

Рис. 1. Схема планування садово-городніх та дачних ділянок

3. Пропозиції по вдосконаленню архітектурно-планувальних рішень садово-городніх та дачних ділянок

1. Доречно блокувати будинки попарно в одну споруду з влаштуванням спільної стіни, що дозволить збільшити площу ділянки для рекреаційних потреб, і в майбутньому облаштування спільних майданчиків для ігор та відпочинку дітей.

2. Реконструйовані будинки повинні бути невеликими за площею забудови та складатися з одного, максимум двох поверхів з другим поверхом у мансарді – інакше неможливо буде дотриматись існуючих норм з пожежної безпеки.

3. Облаштування доріжок мощенням, а також встановлення малих архітектурних форм на кшталт лавочок, світильників, альтанок тощо.

4. Суттєва проблема генпланів садових товариств – це досить вузькі внутрішні дороги, яку можна вирішити таким чином:

а) перепланування під'їзних доріг за можливості в'їзду на ділянки ззовні меж садового товариства;

б) влаштування «кишень» для роз'їзду транспорту за рахунок лише окремих садових господарств з матеріальною чи територіальною компенсацією зі сторони інших членів товариства.

Висновки

Проводячи аналіз містобудівного та функціонального факторів впливу на архітектуру дачної та садово-городньої забудови можна зробити наступні висновки:

- самовільне постійне проживання частини власників на протязі року без системи обслуговування призводить до погіршення екологічного стану оточуючого середовища;

- структурні зміни планування приводять до неспроможності інженерної мережі новим навантаженням;

- тип, величина і темп змін відпочинкових функцій на житлові в місцевості, яка знаходиться у приміській зоні великого міста, яким є Львів, залежать від: їх розміщення, природних умов та рівня господарювання, часу, протягом якого виконують рекреаційну функцію, а також від суспільно-економічної та професійної структури власників ділянок (рівня їх прибутків, потреб і життєвих цінностей).

Враховуючи те, що у всіх взятих для аналізу ділянках характерним є відносно висока залісненість ділянки і кондиційність зелених насаджень, мальовничий рельєф, відсутність негативного антропогенного впливу (загазованість, шум, тощо) створюють всі умови для організації повноцінного відпочинку і розвитку цих територій в рекреаційних потребах.

Використана література

1. Габрель М. Урбаністичні процеси на відпочинкових територіях приміської зони м. Львова / Михайло Габрель // Містобудування та територіальне планування: наук.-техн. зб. — К.: КНУБА, 2009. — № 35. — С. 95 – 105.
2. Liszewski S. Miasto jako przedmiot badan geografii turystyki w Polsce // Turyzm, z. 1 (18), WUL, Lodz. — 2008. — S. 27 – 38.
3. В. О. Яценко Дачні та садові території – місце відпочинку чи місце проживання. // Сучасні проблеми архітектури та містобудування: наук.-техн.зб. К.: КНУБА, 2014. — № 36. — С. 357 – 365.
4. Р.З. Стоцько. Особливості реконструкції садово-дачної забудови околиць Львова з облаштуванням доступного однородного житла. // Строительство и техногенная безопасность, 2012. Вип. 41. — С. 217 – 221.
5. Покладок О. В. Архітектурно-планувальне переосвоєння садово-городніх територій (на прикладі Львова). // Архітектурний вісник КНУБА: наук.-вироб. зб. — К.: КНУБА, 2014. — № 5. — С. 319 – 327.
6. Колодрубська О. І. Функціональна структура сільської садибної забудови // О. І. Колодрубська. Сучасні проблеми архітектури та містобудування: Науково-технічний збірник. — К.: КНУБА, 2008. — Вип. 19 — С. 259 – 263
7. Помононов С. Б. Второе жилище горожан, или Дом на природе. Урбоэкологические аспекты эволюции городского жилища /Научная монография. — Новосибирск: изд-во НГАСХА, 2004. — 472 с.

Аннотация

В статье проанализировано архитектурно-ландшафтную организацию садово-огородных участков. На основе комплексного анализа современного состояния внесены предложения по их усовершенствованию.

Ключевые слова: дачный дом, садово-огородный участок, архитектурно-ландшафтная организация.

Annotation

The article analyzes the architectural and landscape organization of garden plots. Based on a comprehensive analysis of the current state made suggestions for their improvement.

Keywords: country house, gardening site, architectural and landscape organization.